

ข่าวสารด้านการเกษตรสหภาพยุโรป

สถานการณ์ | กฎระเบียบ | แนวโน้มในตลาดอาหารและสินค้าเกษตรยุโรป

ประเด็นสำคัญในช่วงโปรตุเกสรับตำแหน่ง ประธานคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป

เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2564 โปรตุเกสเข้ารับตำแหน่งประธานคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป (The presidency of the Council of the EU) ต่อจากเยอรมนี ไปจนถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2564 เป็นระยะเวลา 6 เดือน ก่อนจะส่งมอบหน้าที่ต่อให้สโลวาเนียในวาระถัดไป การรับตำแหน่งของโปรตุเกสในช่วงเวลานี้ถือเป็นช่วงเวลาสำคัญ เนื่องจากสหภาพยุโรปกำลังเผชิญกับความท้าทาย/ผลกระทบจากวิกฤตการณ์ COVID-19 ทำให้สหภาพยุโรปต้องเร่งรัดแก้ไขปัญหามิติต่าง ๆ เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ และความเชื่อมั่นของประชาชน

โปรตุเกสได้ตั้งคติพจน์ (motto) ในการทำงานว่า “Time to deliver : a fair, green and digital recovery” และได้กำหนดแผนการบริหารและพัฒนาสหภาพยุโรปในช่วงที่โปรตุเกสดำรงตำแหน่งประธานคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป แบ่งเป็น 3 เรื่องหลัก (priorities) ได้แก่

- ▶ สนับสนุนการฟื้นฟูยุโรป โดยใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศและดิจิทัล (climate and digital transition)
- ▶ ดำเนินการตามเสาหลักด้านสังคมของสหภาพยุโรป (Social Pillar of the European Union) เพื่อเป็นกลไกในการรับรองการเปลี่ยนผ่านไปสู่การดำเนินงานด้านสภาพภูมิอากาศและดิจิทัลที่ครอบคลุมและยุติธรรม (fair and inclusive climate and digital transition)
- ▶ เสริมสร้างความแข็งแกร่งตามนโยบาย European Strategic Autonomy โดยมุ่งให้เศรษฐกิจของภูมิภาคเป็นอิสระและลดการพึ่งพากลุ่มประเทศมหาอำนาจของโลก แต่ยังคงให้ความสำคัญกับการเปิดตลาดกับประเทศที่สามต่าง ๆ

แผนปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อน 3 เรื่องหลัก ประกอบไปด้วย 5 แนวทาง ดังนี้

1. ยุโรปที่ยืดหยุ่น (Resilient Europe)

- ดำเนินงานตามแผนการเงินที่กำหนดไว้ ได้แก่ กรอบ Multiannual Financial Framework (MFF) และกองทุน Next Generation EU เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ สังคม สนับสนุนการเติบโตอย่างยั่งยืน และการสร้างงานในยุโรป ปกป้องค่านิยมพื้นฐาน หลักนิติธรรม และประชาธิปไตยของสหภาพยุโรป ต่อสู้กับการเลือกปฏิบัติทุกรูปแบบ รวมทั้งสนับสนุนเสรีภาพของสื่อต่อต้านการบิดเบือนข่าวสาร การก่อการร้าย หรือสร้างความเกลียดชัง

- พัฒนาการผลิตสินค้าในสหภาพยุโรปให้หลากหลาย เพื่อลดการพึ่งพาสินค้าและเทคโนโลยีจากภายนอก สนับสนุนด้านนวัตกรรม และเสริมสร้างความยั่งยืนทางอาหาร
- พัฒนายุทธศาสตร์อุตสาหกรรมที่มีความยืดหยุ่น (dynamic industrial strategy) รวมทั้งให้ความสำคัญต่อ SMEs และภาคอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติ
- เสริมสร้างความแข็งแกร่งของระบบบริหารจัดการวิกฤติ (crisis management system) และกลไกคุ้มครองพลเรือนของสหภาพยุโรป (Union's Civil Protection Mechanism)
- การเจรจาสนธิสัญญา (ฉบับใหม่) ว่าด้วย การย้ายถิ่นและการลี้ภัย (New Pact on Migration and Asylum) โดยมุ่งสร้างความสมดุลระหว่างการปกป้องสหภาพยุโรปจากการย้ายถิ่นที่ไม่ปกติ โดยสนับสนุนช่องทางการย้ายถิ่นอย่างถูกกฎหมาย บุคลากรทางสังคม และการปกป้องสิทธิมนุษยชน

2. ยุโรปสีเขียว (Green Europe)

- เสริมสร้างขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความได้เปรียบในการแข่งขันจากโมเดลเศรษฐกิจที่ยืดหยุ่นและปลอดคาร์บอน (decarbonised and resilient economic model)
 - ลำดับความสำคัญในการดำเนินงานตามแผน European Green Deal โดยมุ่งฟื้นฟูเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน
 - ผลักดันกฎหมายสภาพภูมิอากาศฉบับแรกของสหภาพยุโรป (European Climate Law) สนับสนุนให้สหภาพยุโรปเป็นภูมิภาคแรกของโลกที่มีการปล่อยคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ (carbon neutral continent) ภายในปี 2593 และรับรองการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ต่ำกว่าระดับในปี 2533 อย่างน้อยร้อยละ 55 ภายในปี 2573
 - สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบเศรษฐกิจที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง และมีการปล่อยคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ (competitive and carbon neutral economy)
 - สนับสนุนการเติบโตอย่างยั่งยืน เศรษฐกิจหมุนเวียน นวัตกรรมและความมั่นคงทางพลังงาน
 - สนับสนุนนวัตกรรม การเปลี่ยนไปสู่โลกดิจิทัล และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนในชนบท
 - ต่อยอดการเจรจาการปฏิรูปนโยบายเกษตรร่วม
 - ส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน พัฒนาเศรษฐกิจสีน้ำเงิน (blue economy) นโยบายทางทะเลแบบบูรณาการ (Integrated maritime policy) และดำเนินการตามนโยบายประมงร่วม
- ## 3. ยุโรปดิจิทัล (Digital Europe)
- เร่งรัดการเปลี่ยนแปลงไปสู่โลกดิจิทัล และสนับสนุนให้สหภาพยุโรปเป็นผู้นำของโลกด้านนวัตกรรมและเศรษฐกิจดิจิทัล
 - สนับสนุนการแก้ไขปัญหา/กำหนดยุทธศาสตร์ดิจิทัล เพื่อเสริมสร้างให้สหภาพยุโรปไปสู่ทิศทางที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมยิ่งขึ้น
 - ส่งเสริมการเข้าถึงและการแบ่งปันข้อมูล/ข่าวสารที่มีคุณภาพ รวมทั้งมุ่งพัฒนาทักษะดิจิทัลให้แก่แรงงาน เพื่อให้มีความพร้อมในการปรับตัวกับกระบวนการผลิตใหม่
 - ปรับปรุงการบริหารให้มีความทันสมัย โดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence)
 - การนำข้อมูลจากอวกาศ (space data) และเทคโนโลยีมาทำให้เกิดประโยชน์ต่อภาคธุรกิจและนโยบายของรัฐ

4. ยุโรปที่คำนึงถึงสังคม (Social Europe)

- สร้างความเชื่อมั่นด้านความสามารถในการฟื้นตัวจากวิกฤติ และการก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงด้านสภาพภูมิอากาศและโลกดิจิทัล โดยที่ไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง (no one is left behind)
- สนับสนุนการอภิปรายที่จะช่วยเสริมสร้างประชากรในการรับมือกับความท้าทายจากโลกดิจิทัล อาทิ งานในอนาคต ค่าจ้างขั้นต่ำ การพัฒนาทักษะ และคุณสมบัติของแรงงานที่เหมาะสมกับเศรษฐกิจดิจิทัล
- ให้ความสำคัญต่อยุทธศาสตร์ความเสมอภาคทางเพศ การต่อสู้กับการเลือกปฏิบัติ ความยากจน และการแบ่งแยกทางสังคม รวมทั้งปกป้องประชากรกลุ่มเปราะบางในสังคม (vulnerable groups)
- เสริมสร้างความร่วมมือด้านสุขภาพระหว่างประเทศสมาชิกฯ และสนับสนุนมาตรการที่จำเป็นต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการด้านสุขภาพ ตลอดจนการรับมือกับความเสี่ยงด้านสาธารณสุข

5. ยุโรปที่เชื่อมโยงกับโลก (Global Europe)

- สนับสนุนความสัมพันธ์พหุภาคี และยืนยันบทบาทของสหภาพยุโรป ในฐานะผู้นำระดับโลก (EU as a global player)
- ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการพัฒนามนุษย์ (human development) โดยเฉพาะด้านสุขภาพ การศึกษา และความเสมอภาคทางเพศ
- สนับสนุนการค้าเสรีที่เคารพกฎระเบียบ และการค้าที่เป็นธรรม
- กระชับความสัมพันธ์กับประเทศทางตอนใต้ของทะเลเมดิเตอร์เรเนียน
- ติดตามความท้าทายที่ประเทศพันธมิตรในละตินอเมริกาเผชิญ
- การฟื้นฟูความสัมพันธ์กับสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นพันธมิตรที่สำคัญของสหภาพยุโรป โดยมุ่งใช้ประโยชน์จากความสัมพันธ์ข้ามฝั่งแอตแลนติก (transatlantic relations) อย่างเต็มศักยภาพ
- ยกระดับการเจรจาและความร่วมมือทางการเมือง เศรษฐกิจ และการค้ากับอินเดีย
- ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ที่ครอบคลุม สมดุล และยุติธรรมระหว่าง EU - UK โดยเคารพ/รักษาผลประโยชน์ของสหภาพและประเทศสมาชิกฯ
- ส่งเสริมความมั่นคงทางทะเล โดยเฉพาะบริเวณอ่าวกินีและมหาสมุทรแอตแลนติก

ผลกระทบต่อการดำเนินงานด้านการเกษตรและประมง มีดังนี้

1. นโยบายเกษตรร่วม (Common Agriculture Policy : CAP)

โปรตุเกสจะผลักดันให้การเจรจาการปฏิรูป CAP มีความคืบหน้า และสามารถหาข้อยุติร่วมกันได้ ภายในเดือนเมษายน 2564 โดยการปฏิรูป CAP จะเน้นเรื่องส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างระบบอาหาร ความยั่งยืนในชนบท การเติบโตของเทคโนโลยีดิจิทัล และภาคเกษตรอินทรีย์ นอกจากนี้ การปฏิรูป CAP จะต้องมีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น รับรองการแข่งขันที่เท่าเทียมกัน และผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่เกษตรกร รวมทั้งรับรองความมั่นคงทางอาหารให้แก่ประชากรยุโรป

2. การพัฒนาชนบท (Rural Development)

มุ่งต่อสู้กับปัญหาการลดลงของจำนวนประชากรในชนบท ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจในชนบทด้วยการทำเกษตรอย่างยั่งยืน รวมทั้งลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ ซึ่งส่งผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และไฟป่า

3. ความมั่นคงและความปลอดภัยอาหาร (Food Safety and Security)

เสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยของอาหาร เพื่อรับรองว่าสหภาพยุโรปมีอุปทานอาหารที่ยั่งยืน รวมทั้งพัฒนาความแข็งแกร่งของมาตรการอารักขาพืช (plant protection measures) โดยมุ่งลดหรือทดแทนการใช้สารเคมีในการควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืช

4. นวัตกรรมเกษตร (Agriculture Innovation)

โปรตุเกสให้ความสำคัญต่่อนวัตกรรม การถ่ายทอดความรู้ และการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารไปสู่ความเป็นดิจิทัลมากยิ่งขึ้น

5. การประมง (Fisheries)

ผลักดันการเจรจาโควตาจับปลากับสหราชอาณาจักรให้มีความคืบหน้า สรุปรื้อข้อตกลงโควตาจับปลากับนอร์เวย์ หาข้อสรุปเรื่องกฎระเบียบกองทุนกิจการทะเลและประมงของสหภาพยุโรป (regulation on the European Maritime and Fisheries Fund) และข้อตกลงการทำประมงกับประเทศที่สาม อาทิ มอริเตเนีย กินี และมาดากัสการ์

ในภาพรวม การดำเนินงานของโปรตุเกสในฐานะประธานคณะมนตรี ฯ จะมุ่งเน้นการฟื้นฟูสหภาพยุโรปจากผลกระทบของวิกฤติการณ์ COVID-19 การพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความยืดหยุ่น สร้างความเป็นปึกแผ่น (solidarity) เสริมสร้างความแข็งแกร่งทางด้านสังคม และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งการผลักดัน/เสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการค้าพหุภาคี การค้าเสรี และเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ

แผนปฏิบัติการของโปรตุเกสมีความสอดคล้องและเป็นการส่งเสริมนโยบาย European Green Deal ซึ่งเป็นนโยบายหลักของสหภาพยุโรป ที่เน้นการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตร ผู้ประกอบการจึงควรติดตาม/ศึกษาความต้องการของตลาดและการปรับปรุงกฎระเบียบด้านการค้าสินค้าเกษตรและอาหารของสหภาพยุโรปอย่างใกล้ชิด เพื่อเป็นการรักษา/ขยายส่วนแบ่งการตลาดของสินค้าเกษตรและอาหารไทยในสหภาพยุโรปต่อไป

เอกสารอ้างอิง :

- เรื่องสำคัญ (Priorities) ภายใต้ Portuguese Presidency จากเว็บไซต์ <https://www.2021portugal.eu/en/programme/priorities>
- รายงานเรื่อง Priorities of the Portuguese Presidency of the Council of the EU โดยหน่วยงาน USDA (United States Department of Agriculture : Foreign Agricultural Service)